

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКО - РЕФОРМОВАНА ЦЕРКВА

Присвячується 500-річчю від дня народження Кальвіна

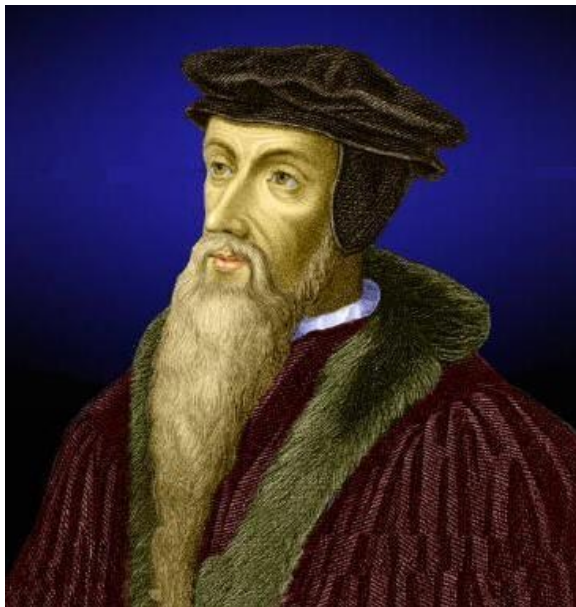
проповідь

Уздоров мене, Господи, і
буду вздоровлений я».

«Уздоров мене, Господи, і буду
вздоровлений я, спаси Ти мене, і я
буду спасений, бо Ти слава моя».

(Єремії 17:14)

В цьому вірші розповідається про те, як пророк, побачивши, що всю землю наповнило відступництво й усіяке беззаконня, що управителі його народу стали нечестивими й знехтували Богом, що вони самовдоволено похваляються своїм власним падінням, у той же час зневажаючи правосуддя і праведність, жажнувши й поспішивши укритися під покровом Божих крил. Коли він побачив, наскільки земля була вражена, то, щоб не впасти у відчай, він став перед Богом зі словами: «Що стане зі мною, Господи, тому що я оточений беззаконням; куди б я не звернувся, я бачу тільки те, що захоплює й веде мене від справжньої віри й щирого поклоніння Твоєму Імені. Що б тоді спонукало Тебе врятувати мене? Мене наздогнали б в одну мить і пропав би, тому що по всій землі немає безпечного місця, немає зцілення, начебто поширилася епідемія, і ніхто не може уникнути зараження». І тому пророк, бачачи землю, яка настільки забруднена злочинами, що не залишилося жодного вільного від них куточка, звертається по допомогу до Бога й говорить:



«О, Господи, я не можу бути в безпеці, якщо тільки Ти не вкриєш мене; я не можу бути чистий, поки Ти не очистиш мене». Тепер нам зрозумілі наміри пророка, й те, як цей вірш пов'язаний з попередніми віршами.

Спочатку він говорить: «Уздоров мене, Господи, і буду вздоровлений я», начебто говорячи, що вже занедужав, заразившись псуванням від аморальних занять (проказою гріха). Тому він шукає зцілення тільки в одного Бога, здатного надати Свою милостиву допомогу. І з тієї ж причини додає, що тільки тоді він буде врятований, коли його врятує

Бог. Із цього ми можемо зробити висновок, що які б камені спотикання не зустрічалися на нашому шляху, ми повинні кликати Бога з усім старанням та серйозністю. Тому що кожен з нас повинен добре знати свої слабості. Адже навіть тоді, коли нам не потрібно з чимось боротися через наші власні немочі, ми не маємо сил протистояти розкладанню. Що ж буде з нами, коли сатана почне атакувати нашу віру, використовуючи свої найбільш хитрі прийоми? Тому, в той момент, коли ми усвідомлюємо, що все у світі несе в собі зіпсованість, заманюючи нас, відволікаючи від дійсного поклоніння Богові, давайте за прикладом пророка укриємося під покровом крил Божих і будемо молитися, щоб Він уздоровив нас,

ст.1-2 - Проповідь Кальвіна

ст.2-4 - Жан Кальвін. Біографія

ст.5-6 - стаття "Женевський Папа"

ст.6 - Українські мислителі про кальвінізм

ст.7-8 - "Що таке кальвінізм"

ст.8 - святкування 500-річчя у Франції

ст.9 - святкування 500-річчя у Рівному

ст.10-12 - Майбутнє Реформації в Україні



інакше ми не просто станемо очевидно порочні - нас цілком поглине розбещеність, якщо тільки сам Бог не надасть нам допомоги. Звідси випливає, що чим гірший світ, чим більше розпусти та гріха оточує нас, тим старанніше необхідно молити Бога, щоб Він зберігав нас Своєю чудесною силою, наче ми знаходимося в самому пеклі.

Крім того, із цього уривка можна взяти важливу істину: людина не має влади й сили встояти або вберегти себе, але це відбувається лише по винятковій доброті Бога до нас; тому що якби в людини була хоч якась влада й сила вберегти себе, щоб залишитися чистою і незаплямованою в середині гниття світу, то, поза всяким сумнівом, Єремія був би наділений таким даром. Однак він визнає, що немає ніякої надії на зцілення й порятунок, якби не особлива Божа милість. Адже, що ж ще зціляє, як не чистота життя? (Бо що є uzдоровленням або не зараженістю, як збереження чистоти життя?) Пророк говорить: «О, Господь, від мене не залежить зберігати таку чистоту, яку Ти вимагаєш», і далі: «Уздоров мене, Господи, і буду uzдоровлений я». А потім, говорячи про порятунок, він безумовно свідчить, що Богові не досить допомогти нам один раз або протягом якогось недовгого часу, Він виявляє нам Свою допомогу завжди, до кінця. Тому початок порятунку, як і весь процес, Єремія ставить у заслугу тільки Богам. І тому все, що софісти самовпевнено говорять про свободу волі, зводиться до нуля. Вони дійсно визнають, що людина не може врятувати себе сама, але потім роблять крок назад і відкидають усе, що стверджували раніше, тому що говорять, що милість Духа суперничає з людською волею, і що людина рятує себе сама у співробітництві з Богом. Але все це лише дозвільні розмови, тому що в цьому місці Писання пророк не тільки волає про

допомогу й молити Бога зміцнити його в немочі, але й визнає, що тільки Бог один може вздоровити та спасти його. Він продовжує стверджувати це, говорячи: «Бо Ти - слава моя», тим самим заявляючи, що він не здатен змінити що-небудь, але що вся слава за його порятунок належить одному тільки Богу; адже як можна говорити, що Бог наша слава, якщо тільки ми не прославимо Його одного (відповідно до того, що говориться у 9 розділі)? Якщо люди приписують собі хоч найменші заслуги, вони не можуть назвати Бога своєю славою. Потім пророк стверджує, що він не додав нічого до збереження своєї святості, але що все це цілком було роботою Бога. Затим він демонструє своє власне сподівання, не сумніваючись у тому, що буде почутий Богом, адже просить у Нього лише того, що необхідно для його порятунку.

Звідси можна вивести загальне для всіх правило: якщо ми бажаємо, щоб Бог почав і завершив наш порятунок, то повинні віддати Йому славу, прославляючи тільки Його одного. Якщо ми в тяжку мить відрікаємося від усякої власної сили й влади і шукаємо притулку в Бога усвідомлюючи свій нестаток, то, без сумніву, одержимо необхідне нам; якщо ж ми пихаті, гордимось своєю власною силою або праведністю, то двері перед нами закриваються.

А тепер розглянемо, яка ж користь від того, що ми зміцнюємося в Бозі. Праведні одержують впевненість, що знайдуть у Бога те, чого тільки могли б побажати, тому що вони не затьмарюють Божої слави присвоєнням того, що належить винятково Йому, але визнають, що в Ньому приховане все те, чого вони не зможуть знайти в собі.

МОЛИТВА

Даруй же нам, Всемогутній Боже, щоб ми могли вчитися у нестатку чи перебуваючи в достатку, підкоряти себе Тобі, щоб нашим єдиним і істинним щастям було покладатися на Тебе й спочивати в порятунку, відчуття якого Ти вже дарував нам, поки ми не прийдемо в той вічний покій, де насолодимось цим порятунком у всій його повноті, коли станемо співучасниками тієї слави, яка була забезпечена нам кров'ю Сина Твого Єдинородного. Амінь.



Жан Кальв'їн. Біографія

Народився 10 липня 1509 у Нуайоні, єпархіяльному центрі на півночі Франції. Його батько, Жерар Ковен, досяг досить високого становища в церковній і суспільній ієрархії, але в 1528 недоброзичливці добилися його вигнання. Мати Кальвіна, Жанна Лефранк, була благочестивою жінкою зі знатної валлонської родини. Маленький Жан, який відрізнявся видатною обдарованістю, отримав початкову освіту разом з нащадками одного знатного сімейства в замку Монмор. В 1524-1528 Кальв'їн вивчав спеціальний курс формальної логіки в колегії Монтегю в Парижі, де викладання велося все ще схоластичними методами, де панував суворий аскетичний дух. Однак Кальв'їн прагнув розсунути вузькі рамки цього навчання за рахунок інтенсивних самостійних занять різними науковими дисциплінами. Спочатку його призначали до церковної кар'єри (у 13 років йому був забезпечений бенефіцій), однак після закінчення факультету вільних наук він, за бажанням батька й за власною схильністю, вирішив звернутися до юриспруденції. В Орлеані та у Брже він слухав лекції

най знаменитих вчених-правознавців середньовічних і ренесансних шкіл, і в 1531 закінчив вивчення права зі ступенем ліценціата. У цей період Кальв'їн, не обмежуючись юриспруденцією, намагався розширити свої пізнання в галузі класичної філології й гуманітарних наук в цілому. Результатом цих занять став його коментар до трактату Сенеки «Про милосердя» (De clementia), опублікований в 1532. Однак більш важливими для всього наступного життя Кальвіна стали його контакти з тими євангельськими й реформаторськими товариствами, які у Франції об'єднувалися навколо



гуманіста Фабера Стапуленсіса (біля 1455-1536); ці люди не тільки вивчали Біблію на мовах оригіналу, але й були знайомі із творами М. Лютера, чиї 95 тез проти індульгенцій були опубліковані в 1517. Знаходячись у колі прихильників Лютера, Кальвін поступово й сам приєднався до євангельських християн. Згодом він писав: «Спочатку я настільки завзято тримався за це папістське марновірство, що мені нелегко було вибратися із цієї безодні. Але раптовим наверненням Бог примусив моє серце до покірності». Немає відомостей, коли саме відбувся його повний розрив з Римом - в 1527-1528 або в 1532-1533. Однак достеменно відомо, що наприкінці 1533, після революційної реформаторської промови, сказаної ректором Сорбонни Миколаєм Копом, якого, можливо, надихав Кальвін, останньому довелося терміново бігти з Парижу, рятуючись від переслідувань. Він жив під чужим іменем в Ангюлемі, Нераці, Нуайоні, Пуатьє, Орлеані й Кле. Посилені гоніння у Франції на євангельських християн зрештою змусили його зовсім покинути країну: Кальвін відправився в Страсбург, а потім у Базель. Там він познайомився з багатьма вождями Реформації - Генріхом Буллінгером, Мартіном Буцером, Вольфгангом Капітоном, Симоном Гринеем і Освальдом Миконієм. Крім того, в 1536 Кальвін видав першу свою найважливішу теологічну працю – «Наставляння в християнській вірі» (*Institutio religionis christianae*). Ця книга в деяких моментах явно перегукувалася з катехізисами Лютера; вона була задумана з тим, щоб дати короткий виклад протестантського віровчення й захистити французьких протестантів від звинувачень у тому, що вони, так як анабаптисти у Німеччині, повстають проти державної влади. З метою самозахисту Кальвін дав своїй книзі велику присвяту французькому королеві Франциску I.

Навесні 1536 Кальвін жив якийсь час в Італії при дворі герцогині Ренати Феррарської, а восени того ж року востаннє відвідав Нуайон. Звідти він мав намір направитися в Страсбург, однак черговий спалах війни між Карлом V і Франциском I зробив недоступною дорогу через Лотарингію, і йому довелося їхати через Женеву. У Женеві він думав лише переночувати, однак про його прибуття стало відомо Г.Фарелю, який тільки що приступив до церковної реформи в Женеві. Фарель просив і навіть благав Кальвіна, який уже здобув собі популярність в учених колах завдяки своїй книзі, залишитися в Женеві й прочитати курс богословських лекцій. Він вважав, що буде досить корисно, якщо автор *Institutio* виступить із лекціями по Св. Писанню й продемонструє громадянам Женеві, де Реформація ще лише набирала силу, що вона означає не тільки політичну незалежність від Савойї й від єпископа, але життя відповідно до євангельських заповідей і обітниць. Якщо спочатку Кальвін відмовлявся від цього, то лише тому, що в нього були інші плани й що він схильний був уникати публічності. Однак, перейнявшись переконанням, що Богові дійсно завгодно, аби він сприяв торжеству Реформації в Женеві, Кальвін з усією запопадливістю й ретельністю узявся за роль професора й проповідника Св. Писання.

Спочатку Кальвін мав намір здійснити корінні перетворення, повністю змінивши фізичне й духовне обличчя міста. На жаль, уже через три роки цей план



Церква в Женеві, де Кальвін викладав теологію

провалився - частково через гординю й упертість женеців, частково через нетерплячість самого реформатора. Кальвін був вигнаний з міста. Він знову поселився в Страсбурзі й жив там з 1538 по 1541, однак не як проповідник і вчитель, а як учений. Тут крім читання лекцій у зібраній ним навколо себе невеликій громаді біженців із Франції, він одержав можливість познайомитися з тим типом церковної організації, про який сам мріяв; це була справді євангельська церква, з богослужбовим чином, церковною дисципліною, спільним співом псалмів. Крім того, він брав участь у релігійних диспутах, які відбулися в Хагенау, Вормсі та Регенсбурзі з ініціативи Карла V, і опублікував друге, суттєво розширене видання *Institutio*. Важливою стороною його діяльності було переконання анабаптистів і повернення в церкву багатьох із них. В 1540 у Страсбурзі Кальвін одружився на Ідлетті де Бюр, вдові анабаптиста, що розкався.

Однак, увесь цей час він не забував про женеців, а женець не забували про нього. На початку 1539, невдовзі після вигнання, він, на прохання Бернеза, написав блискучу відповідь кардиналу Садоле, який розіслав пастирське послання з метою повернути женеців у лоно католицької церкви. Після 1540 внутрішні ускладнення змусили женеців наполегливо просити Кальвіна повернутися до Женеві. Восени 1541 Кальвін поступився цим проханням за умови, що йому буде надана можливість здійснити нововведення, яких він домагався раніше, тобто здійснити церковну реформу на основі нової системи церковних посад («церковні ордонанси», *ordonnances ecclésiastiques*, 1541) і єдиного чину богослужіння («чин церковних молитов і пісень», *forme des prières et de chants ecclésiastiques*, 1542), а також прийняття нового катехізису. З цього почався другий період діяльності Кальвіна в Женеві. Сам він уже не був рвучким і жагучим ентузіастом, як колись, це був зрілий і обачний будівельник церковного життя, і справа його незабаром набула світового визнання.

Його заслуга полягає насамперед у будівництві справді євангельської церкви. Взявши за зразок Новий Заповіт і першохристиянську церкву, Кальвін створив у Женеві таку церковну організацію, яка згодом стала нормативною для реформатських церков в усьому світі. Він заснував чотири обов'язкові церковні служіння: пасторів, докторів (учителів богослов'я), пресвітерів (старійшин) і дияконів (помічників). Пастори разом із вчителями утворюють *vnrable compagnie des pasteurs* («високоповажні збори пастирів») для керівництва

катехизації та навчанням, а пастори разом із старійшинами – «консисторію» для нагляду за поведінкою членів церкви. Старійшини (пресвітери) разом з дияконами займаються матеріальними потребами пастви, піклуванням про бідних, а також беруть на себе частину пастирської роботи. Коли ця організація одержала фіксований чин служб і літургії, включаючи спів псалмів і сповідь, з'явилася можливість створити громаду віруючих, які не просто збиралися б на недільне богослужіння, щоб подякувати Богу й одержати навчання, але намагалися все своє життя перетворити в служіння Богу. При тому, що церква залишається центром, який здійснює вплив на все життя віруючих, це служіння Богові може здійснюватися в повсякденних справах, у викладанні в школі, у турботі про жебраків, так що й економічне, і політичне життя, і взагалі - усе приватне й усе громадське життя присвячується служінню Богові. Кальвін організував церкву як громаду віруючих, які керуються свідомістю, що кожний її член, у відповідності зі своїми можливостями і зайнятим станом, повинен прагнути перетворити світ у «видовище слави Божої» (theatrum gloriae Dei). Крім того, реформатор спробував, введенням суворої внутрішньої дисципліни, зробити церкву незалежною від світської влади й дати їй можливість жити за своїми законами окремо від держави й навіть всупереч волі цивільної влади. Неухильно дотримуючись цього курсу й призначаючи найсуворіші покарання за відступи від чистоти віровчення й за зневагу заповідями церкви, Кальвін постійно вступав у конфлікти зі своїми опонентами доти, поки в 1555 р. його послідовники не одержали більшості в магістраті. Широко відомі його акції, спрямовані проти С.Кастелліона, А.Перрена, Бертельє, Больсека й М.Сервета. Однак невірно було б звинувачувати в цих переслідуваннях лише Кальвіна або бачити в ньому на цій підставі нетерпимого й нестерпного деспота, «горду, тиранічну натуру, - як про нього говорили, - сповнену жорстокості й ненависті до своїх ворогів». Кальвін ніколи не керувався у своїх діях особистими мотивами, а завжди виходив з політичної необхідності й з уяви своєї епохи. Ясне бачення мети, до якої він прагнув, його власне почуття відповідальності, особливості політичної й релігійної ситуації в Женеві й ті конкретні завдання, які стояли перед Кальвіном, спонукали його добитися в 1544р. зняття Кастелліона з посади ректора Женевської колегії через розбіжності в релігійних думках, вигнання в 1552р. Больсека, який виступав з критикою вчення Кальвіна про вибраність до спасіння, і страти в 1553р. іспанського лікаря Мігеля Сервета як лжеучителя і єретика, який заперечував вчення про Трійцю. За переконанням Кальвіна, Женева, зміцнившись зсередини, повинна була зробитися bastionом Реформації, однак влада над Женевською республікою ніколи не була самоціллю для реформатора. Його справжньою метою було повернути Францію до євангельської віри, і не тільки Францію, але й багато інших



Постамент Жана Кальвіна.
Музей міста Женеви.

країн, церковні й духовні лідери яких підтримували контакти з Кальвіном, - Шотландію, Англію, Нідерланди, Польщу й Трансильванію (якщо обмежитися згадуванням найбільш важливих). Тільки включивши кожного окремого християнина в церковну громаду й добившись суворого дотримання віровчення та церковної дисципліни, Кальвін зміг довести до кінця справу Реформації як спадкоємця Лютера в Західній і Центральній Європі. Тільки за допомогою енергійних і твердих заходів (які, якщо була потреба, могли бути й досить гнучкими) і тільки за допомогою уніфікації церковної організації й богослужіння, Кальвіну вдалося зробити Женеву центром протестантської духовності й зразком високоморального укладу життя. Про видатні здатності Кальвіна, про його великодушність і справжній широті (але аж ніяк не вузькості) поглядів, найкраще дозволяють вважати його зусилля до об'єднання церкви. Завжди й скрізь, де тільки було можливо, Кальвін прагнув об'єднати протестантів. На жаль, ці зусилля увінчалися лише єдиним успіхом - прийняттям «Цюрихської угоди» (Consensus Tigurinus, 1549), яка закріпила компроміс між Кальвіном і протестантами німецької частини Швейцарії в трактуванні про євхаристію.

Аж до сьогоднішнього дня зберігає значення велика літературна спадщина Кальвіна. Він не тільки проповідував і навчав дітей, дорослих і студентів, але й дуже багато писав – «експозицій» (тлумачень) і гомілій майже на всі книги Старого й Нового Завіту, теологічні трактати (здебільшого - памфлети в захист женеvської Реформації й Реформації в цілому), повчальні й настановчі листи. Його головні ідеї були викладені у вже згаданому трактаті *Institutio religionis christianae*. Ця праця Кальвіна переписувалася і доповнювалася кілька разів, поки не розрослась до чотирьох товстих томів. *Institutio* Кальвіна – найважливіший твір за всю історію Реформації й сама велика й вичерпна богословська система за всю епоху від Фоми Аквінського до Ф.Шлейєрмахера. Вона залишається самим яскравим зразком протестантської думки. Задумана просто як введення до Св. Писання й виклад його змісту, ця книга, зберігаючи вірність своєму предмету - Біблії, не залишає осторонь також і чисто церковне передання. У ній розглядаються й жваво обговорюються ідеї античної філософії, отців Церкви (особливо Іоанна Златоуста й Августина), схоластів (Петра Ломбардського, Фоми Аквінського, Ансельма Кентерберійського, Дунса Скота й Бернара Клервоського), представників сучасної Кальвіну римо-католицької церкви, Еразма Роттердамського, Лютера, Буцера, Меланхтона, анабаптистів, спиритуалістів і антитринітаріїв. Таким чином, Кальвін зібрав і систематизував усі головні богословські ідеї свого часу, однак не можна сказати, що він сам дотримувався якихось певних теологічних принципів. Його теологічну систему неможливо звести ні до однієї із включених у неї ідей - наприклад, до ідеї вибраності. Він просто бере біблійні істини й поєднує їх, керуючись вищим принципом – уявою про ключову роль Ісуса.

«Женевський Папа»

Олександр ШИМАНСЬКИЙ
газета «Україна молода»

Протестантські церкви Швейцарії та світу визначили 2009 рік роком вшанування пам'яті та спадщини Жана Кальвіна, засадничої фігури Реформації. Цього липня виповнюється 500 років із дня народження цього французького теолога, філософа, засновника кальвінізму та «батька» протестантизму, одного з найбільш гуманістів у європейській історії.

«Кальвін був реформатором-пророком, він посіяв іскри руху, який поширився на всі чотири сторони світу. Понад 80 мільйонів християн у 107 країнах світу живуть за його вченням і спадщиною», – сказав на відкритті року Кальвіна генеральний секретар Світового союзу реформаторських церков Септі Нюмі. Женева ще довго після смерті Кальвіна залишалася головним центром поширення реформаторської теології, тому її й досі часто називають «містом Кальвіна».

Повстання проти католицизму

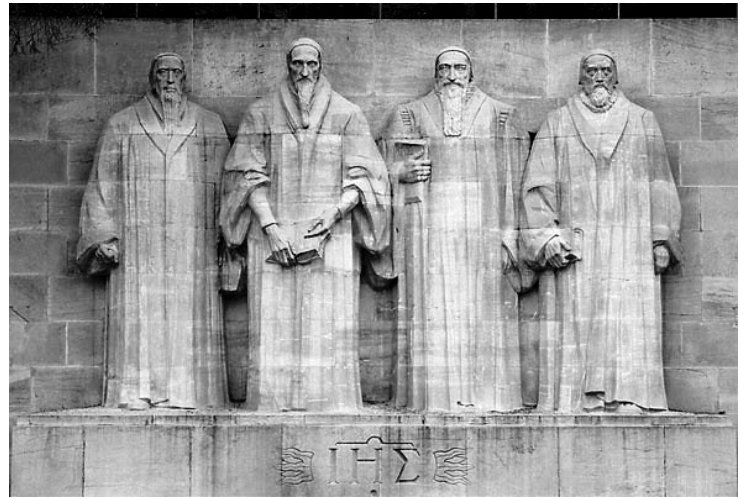
Реформація Католицької церкви, яку започаткували Мартін Лютер та Жан Кальвін, мала визначальний вплив не лише на зміни в церковному житті, а також на перебіг світової історії. Кальвін був молодшим від Лютера на 25 років і значно радикальнішим. Він першим систематизував реформаторський рух, визначив ідеологію та напрямки змін. Кальвін та його однодумці повстали проти подішніх недоліків Католицької церкви, зайвої пишноти обрядів, внутрішніх інтриг, за якими забувалося вчення Ісуса, також проти розбещеності подішніх європейських монархів, їхньої необмеженої влади. Вони демократизували богослужіння, відмовилися від пишноти інтер'єрів католицьких храмів на користь майже повного аскетизму, намагаючись зробити релігійність внутрішнім світом людини.

Хоча Кальвін ніколи не мав світської влади, але за роки передубання в Женеві зумів встановити в місті жорсткий режим, тому його прозвали «Женевським Папою». За вплив на життя церкви та перебіг історії Європи його також називають «Аристотелем Реформації», «лікургом християнської демократії». Головні засади свого вчення він виклав у виданій 1536 року книзі «Настанови в християнській вірі», яку зараховують до найвизначніших релігійно-філософських творів. Богослов-реформатор вважав, що багатство людини, якщо воно нажите чесною та важкою працею, не є гріхом. Гріхом є чванитися багатством, тому за його доби в Женеві були дзеркала, засуджували жінок за пишні зачіски та закрили всі театри. Попри це, організація і характер кальвіністської церкви були значно демократичнішими, ніж католицької.

Оскільки Реформація включала в себе політичні, економічні та культурні аспекти, її поширення Європою супроводжувалося війнами та буржуазними революціями, якими Старий континент прощався з феодальним укладом та входив у добу раннього капіталізму. Під час цього суспільно-релігійного

переродження кальвінізм переміг у низці країн Європи: Швейцарії, Франції (гугеноти), Шотландії (пресвітеріанство), Голландії та Англії. Кінцем Реформації прийнято вважати підписання Вестфальського миру 1648 року, за результатами якого релігійний чинник перестав відігравати важливу роль у європейській політиці.

Мур Реформації



Це один із найбільш монументальних пам'яників Європи заввишки 100 метрів та завширшки 5,5 метра на вшанування Жана Кальвіна, його сподвижників і самої Реформації. Він розташований у Бастіонному парку і отримав таку назву через те, що прилягає до міської бастіонної стіни. Під нею, власне, і розташовано монумент, а навпроти – через парк – заснований Кальвіном у 1559 році Женевський університет. 1908 року з 71 проекту, надісланого на конкурс, мерія обрала проект чотирьох швейцарських архітекторів. Його розпочали реалізовувати 1909 року, тобто в 400-ту річницю з дня народження Кальвіна та 350-ту річницю заснування університету, видатні французькі скульптори Поль Лебандовський та Анрі Бушар. Роботи було завершено 1917 року. Центральну частину монументу складають чотири скульптурні зображення найвидатніших представників Реформації: Вільгельма Фареля (запровадив Реформацію в Женеві), Жана Кальвіна (він розташований трохи попереду інших трьох фігур), Теодора де Безе (був першим ректором Женевської академії) та Джона Нокса (запроваджував Реформацію в Шотландії).

Автор цих рядків був приємно вражений атмосферою в Бастіонному парку та біля самого Муну Реформації. У парку сучасні студенти-кальвіністи відпрацьовували науку з ноутбукми в руках просто на зелених газонках парку, а на східцях перед фігурми чотирьох кальвіністів розташувалися дітки, для яких учителька проводила урок історії безпосередньо перед «наочним посібником».

Жан Кальвін помер у Женеві 27 травня 1564 року. Хоча лише за п'ять років до смерті отримав громадянство Женеви, його поховали там, де знайшли останній спочинок найкращі сини і дочки міста: як швейцарці, так і відомі іноземці, які довго мешкали в Женеві і побажали залишитися тут

назавжди. Наприклад, на Королівському цвинтарі поховані донька Федора Достоевського – Софія та славетний аргентинський письменник Хорхе Луїс Борхес. Місце поховання Кальвіна прикриває скромна могила з плитою, на яку, за заповітом померлого, не можна класти квітів. На плиті викарбовані лише ініціали померлого – J.C.



Могила Жана Кальвіна.
Скоріше за все, він похований тут.

ДОВІДКА

Рік Кальвіна було започатковано ще 2 листопада минулого року діля Муру Реформації (монумента Кальвіну та його сподвижникам) у Женеві. Головні урочистості та заходи також відбувалися у Женеві, оскільки Кальвін 25 років прожив у цьому місті, зробив його столицею французького протестантизму та інтелектуальним центром Європи, звідси розіслав своїх «апостолів» поширювати ідеї Реформації Європою, тут помер 1564 року і тут похований. У рамках року Кальвіна відбулася низка виставок у женевському Міжнародному музеї Реформації, театральних постановок на відкритих сценах у виконанні артистів театру імені Жана Кальвіна та інших театральних колективів, лекцій і концертів. Запланована міжнародна конференція «1509–2009: Кальвін та його вплив». Буде видано нову фундаментальну біографію Кальвіна, авторства Крістофера Елвуда. Кульмінацією урочистостей стане офіційна церемонія в Женеві 10 липня, в день народження реформатора, на яку запрошені світові релігійні та політичні лідери. Рік закінчиться 1 листопада великим концертом у женевському соборі святого Петра, який Кальвін зробив кафедральним.

УКРАЇНСЬКІ МИСЛИТЕЛІ ПРО КАЛЬВІНІЗМ

«...наша Україна була найближча до тих думок, котрі довели всю Європу до зміни церковної (реформації) якраз тоді, коли наші прості люди найбільше повставали за свою волю, а наша порода була найближче до спільності всіх своїх громад»

Михайло Драгоманов, «переднє слово» до «Громади» 1878 р.

«Реформація принесла українському народові багато нових ідей, здійснення яких відразу підвищувало нашу духовну культуру; не всі ці ідеї були зовсім новими, але їх широке становлення й швидке поширення до самих народних низів були зовсім нові і принесли нам загальне зацікавлення тими питаннями, про які давніше тільки марили окремі одиниці...

Таким чином, і в Україні, як то ми бачили, і в інших європейських та слов'янських народів Реформація покликала до життя народну мову як мову літературну. До того часу літературною мовою була в нас мова церковнослов'янська, як у народів католицьких — латина. Це тільки з часу Реформації прийнято в Україні літературну живу народну мову, і стали вже нею писати книжки; до цієї доби не маємо ані одної книжки, писаної живою українською мовою. Українська жива мова, ставши з половини XVI ст. мовою Св. Письма й церкви, тим самим вже ставала й мовою літературною...

Коли реформаційні ідеї докотилися до Польщі, вони дуже швидко поширилися й по українських землях. Найперше на нові ідеї накинута українська інтелігенція, що відразу глибоко захопилася ними...

Реформація реалізувала і в Україні вживання народної мови в церкві: залунала тут проповідь уже живою народною мовою. Та не тільки проповідь — стали читати й Євангеліє та Апостола тією ж такою мовою...

Але найголовніша ідея, яку скріпила й зреалізувала Реформація, була та сама, що ми її бачимо в Європі, в Чехії та в Польщі, — це переклади Св. Письма на живу народну мову, а також вживання народної мови в богослужінні. Правда, не Реформація вперше занесла цю ідею в Україну — занесли її ще ті попередні релігійні рухи, які докочувалися через Чехію та Польщу й до України; але тільки Реформація поставила цю ідею серед українського народу вже зовсім виразно, і не тільки поставила, але й зреалізувала її...

Іван Огієнко, «Українська Церква. Нариси з історії Української Православної Церкви // Реформація в Україні»

«Вище всіх протестантських перекладів, безумовно, стоїть Берестейська Біблія 1563 р... Найбільшим ділом Радивиля як кальвініста було видання Біблії, що звичайно й зветься Радивилівською... З погляду критичного Біблія Берестейська, чи Радивилівська, стоїть дуже високо...

Іван Огієнко, «Українська Церква. Нариси з історії Української Православної Церкви // Реформація в Польщі»

«Скажу натомість загально, що енергія, інтенсивність, сміливість українського національного руху виявились не без зв'язку з реформаційним рухом, і так само потім підупали тут, в західноукраїнських землях, у XVII в. не без зв'язку з занепадом реформаційного табору! Український корабель плив повними вітрилами під вітром реформації і спустив вітрила, коли цей вітер опав і не стало ні цих сміливих союзників, ні їх бадьорих прикладів!...

Євангельський рух зробив сильне враження в православної суспільності. Хоча оживлення православного життя, яке позначилось XVI століттям, почалось, незалежно від впливів реформації, скоріше, ніж ті могли викликати в нім які-небудь відгомони, проте реформація заважала на його розвитку дуже помітно.

Михайло Грушевський, "Реформація та її відгомін на Україні"

"Що таке кальвінізм"

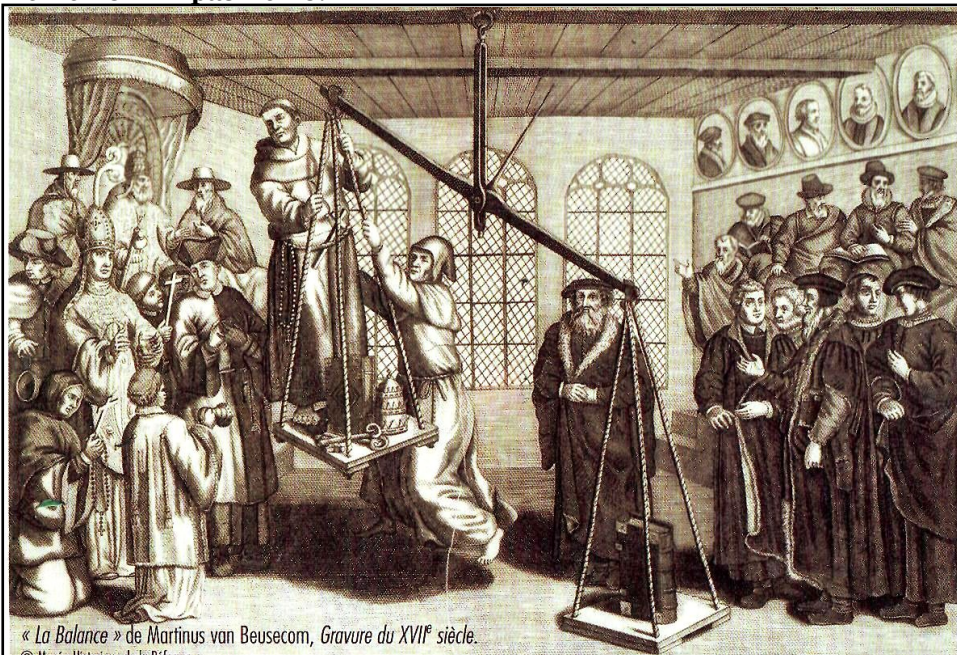
Б.Б. Уорфілд,

Дивно бачити, наскільки складно деяким людям зрозуміти, що таке кальвінізм. Але питання саме по собі не представляє ніякої складності. Відповідь можна дати одним реченням і воно буде зрозумілим для будь-якої релігійної людини, оскільки кальвінізм – це просто релігія у своїй чистоті. Отже, нам треба лише задуматися над тим, що таке релігія у своїй чистоті, і ми одержимо кальвінізм.

У якому стані розуму й серця релігія вступає у свої права найкраще? Хіба не через молитовне відношення? Коли ми схиляємося перед Богом не тільки тілом, але й розумом і серцем, ми стаємо в положення, яке більш за інше заслуговує назви "релігійного". І це положення, звичайно, припускає відношення цілковитої залежності й смиренної довіри. Людина, яка приходить до Бога в молитві, робить це не в дусі самоствердження, а в дусі довірливої залежності. Ще ніхто не звертався до Бога так: "О, Боже, Ти знаєш, що я – хазяїн своєї долі й коваль свого щастя. Тобі дозволено, звичайно, чимось допомагати мені в досягненні моїх цілей після того, як я їх визначив. Але моє серце – це моє володіння, і Ти не можеш входити сюди без запрошення; моя воля належить мені, і Ти не можеш підкоряти її собі. Коли мені буде потрібна Твоя допомога – я Тебе повідомлю. А поки – чекай моєї волі". Люди можуть думати в такий спосіб, але моляться вони не так. Одного разу двоє людей прийшли помолитися в храм. Один із них почав молитися про себе (тобто "сам до себе", але чи має це "до себе" більше значення, ніж здається в буквальному читанні?) "Боже, дякую Тобі, що я не такий, як інші". У цей час інший бив себе в груди й говорив: "Боже, будь милостивий до мене грішного!" Навіть перший визнав якусь залежність від Бога, адже він подякував Йому за свої чесноти. Але в нас не залишається сумнівів, у якому з них був виявлений релігійний дух. Ми пам'ятаємо, що Ісус сказав нам про це з усією ясністю й виразністю.

Отже, всі люди під час молитви приймають релігійне положення. Але багато хто запикає це відношення у свою молитву й замикає його від свого життя словом "Амінь"; вони встають із колін і приймають зовсім інше положення якщо не серця, то, принаймні, розуму. Вони моляться так, немов повністю залежать від милості Божої; але міркують – а, може, й живуть, – наче Бог, в деяких поступках, залежить від них. Кальвініст – це людина, переконана у необхідності зберегти таке молитовне відношення у своєму мисленні й почуттях, у всьому, що робить. Тобто це людина переконана у тому, що релігія у своїй чистоті повинна вступити у свої права в її мисленні, почуттях і житті. Ця підстава її особливого способу мислення, внаслідок чого таку людину називають кальвіністом; і її особливого способу дій у світі, внаслідок чого вона стала найбільшою перетворюючою силою у світі. Кальвініст – це той, хто переконаний, що його розум, серце й воля будуть безупинно стояти на колінах, і тільки виходячи із цього положення може думати, почувати й діяти. Тому кальвінізм – це тип мислення, при якому вступає у свої права істинно релігійне відношення цілковитої залежності від Бога й смиренної довіри Його милості для спасіння.

У світі є тільки два типи релігійної думки – якщо (що в принципі неправильно) вжити слово "релігійний" для обох з них. Є релігія віри і релігія справ. Кальвінізм – це чисте втілення першої з них; а те, що в історії церкви відомо як "пелагіанство", то чисте втілення другої. Усі інші форми "релігійного" вчення, відомі в християнстві, це лише міналиві спроби знайти компроміс між цими двома. На початку п'ятого століття ці два фундаментальні типи вступили в прямий конфлікт, причому у своїй чистій формі, втілених в особистостях Августина й Пелагія. Обое запекло намагалися вдосконалити життя людини. Але Пелагій своїми вмовляннями повертав людину до самої себе: він стверджував, що людина здатна виконати те, що наказав Бог, адже Бог не велів би



« La Balance » de Martinus van Beusecom, Gravure du XVII^e siècle.
© Musée Historique de la Réforme

Гравюра «Баланс»

З правого боку ви можете бачити основоположників реформаторського руху: Жана Кальвіна, Мартина Лютера, Джона Нокса. На свою сторону терезів вони поклали тільки Біблію. З іншого боку, на свою частину терезів католицька церква зібрала всі свої реліквії, владу, книгу з передань, навіть поставили монаха, надіючись, що саме такі «святі» речі зможуть переважати у свідомості людей на шляху до Бога. Але, нажаль, це так і не зрушило терези, навіть з допомогою ще одного чоловіка, який своєю вагою намагався «шахраювати».

Головна ідея реформації – нічого зайвого, тільки Біблія.

нездійснення. Августин навпаки вказував людині з усіма її слабкостями на Бога: "Він Сам, – говорив він у своїй змістовній мові, – Він Сам – наша сила". З одного боку – "релігія" гордої самовпевненості, з іншого – релігія залежності від Бога. Перша – релігія справ, друга – релігія віри. Перша – навіть не релігія, а моралізм. Друга містить все в цьому світі, що гідно називатися релігійним. Ми релігійні лише в тій мірі, у якій це відношення віри присутнє в нашому мисленні, почуттях і житті. Якщо воно тріумфує в нашому мисленні, почуттях і житті – ми істинно релігійні. Кальвінізм і є те мислення, яке приводить його до торжества.

"Є стан душі, – говорить професор Вільям Джеймс у своїх лекціях про різноманітність релігійного досвіду, – знайомий для релігійних людей, але ні для кого більше, при якому бажання затвердити себе й триматися свого замінене бажанням замкнути свої уста й стати нічим у потоках і водоспадах Бога". Він описує те, що вважає істинно релігійним станом, на протигагу тому, що називає "простим моралізмом". "Мораліст, – говорить він, – повинен затримати подих і напружити мускули", і все піде добре, якщо він втримається в такому стані. Релігійна людина, навпаки, знаходить розраду у своєму безсиллі, віру – не в собі, а в Бозі, і "його моральна смерть перетворюється в духовне народження". Психолог вірно вловив відмінність між моралізмом і релігією, це відмінність між вірою в себе й вірою в Бога. І коли віра в себе витісняється повністю, а замість неї приходить віра в Бога у своїй чистоті, ми й одержуємо кальвінізм. Під іменем "релігії у своїй вищій формі" професор Джеймс у дійсності описав не що інше, як кальвінізм.

Отже, ми можемо розглядати слова професора Джеймса як свідчення того, що "релігія у своїй вищій формі" – це просто кальвінізм. У світі є багато форм релігійного вчення, які не є кальвінізмом. Тому що вчення, навіть у релігії, часто (або навіть звичайно) пропонує нам лише "розбиті ліхтарі". Але у світі немає дійсної релігії, яка не була б не кальвіністською, кальвіністською за своєю сутністю, кальвіністською у своїх висновках. Коли ці висновки вміло витягаються і викладаються, і в такий спосіб сутність вступає у свої права, ми одержуємо кальвінізм. Виходить, наскільки ми релігійні – настільки ми й кальвіністи. І якщо релігія повністю вступає у свої права в нашому мисленні, почуттях і діях, тоді ми стаємо істинно кальвіністами. Ось чому людина, яка хоч на мить зрозуміла сутність всього цього, палко полюбить те, що називають (іноді із презирством) "кальвінізмом", і захоплено пристане до нього. Це не просто надія на дійсну релігію у світі: це і є дійсна релігія у світі – наскільки вона може бути в цьому світі взагалі.

From Selected Shorter Writings of Benjamin B. Warfield, vol. 1, Edited by John E. Meeter, published by Presbyterian and Reformed Publishing Company, 1970. originally from The Presbyterian, Mar. 2, 1904, pp. 6-7.

Святкування 500-річчя Кальвіна у Франції

Мурза В.В.

Святкування річниці відомого француза – Кальвіна відбувалося в Парижі з 23 по 25 травня. В ці дні також проходив спільний Синод реформатської та лютеранської церков, де були присутні більше 300 делегатів з різних громад Франції. Також на це святкування приїхало біля 25 представників реформатських церков з інших країн.

В перші дні святкування було організовано зустріч в університеті Сорбонна, де перед присутніми виступали президент союзу протестантів Франції (там дуже люблять слово «президент»), президент парламенту (який відносить себе також до протестантів), професор університету та теологи.



Наступного дня було організовано поїздку в рідне місто Кальвіна – Нуайон. Присутні могли відвідати музей Кальвіна, який був побудований на місці, де колись стояв будинок батьків Кальвіна. Жителі міста довгий час нічого не хотіли знати про Кальвіна, адже всі були католиками і ідеї реформації для них були зайві. І хоч при в'їзді в місто поставлений знак, який свідчить, що місто гордиться Кальвіном, проте навіть до сьогодні там немає ні реформаторської, ні лютеранської церков.

Святкування річниці закінчилося в неділю спільним богослужінням в одному з районів Парижа. Закордонним делегатам були вручені медалі, які спеціально були викарбувані до 500-річчя Кальвіна.



Святкування 500-річчя Кальвіна в м.Рівному.

500 років минуло з дня народження Жана Кальвіна, відомого реформатора, засновника кальвінізму. 1 листопада 1533 року ректор Паризького університету Микола Коп проголосив свою промову, написану для нього Кальвіном, у якій він закликав до реформації в церковному житті. Після цього Коп і Кальвін змушені були залишити Францію. Ця

промова, а також апологетична праця «Інституція християнської віри», у якій Кальвін розтлумачив королю Французьку І сенс реформованої віри, зробили Ж.Кальвіна Великим Реформатором. Уся світова кальвіністична громадськість, та особливо яскраві її представники західної церкви у Нідерландах, Швейцарії,

Шотландії, Угорщини, де Реформація назавжди залишила свій вплив в науці, культурі, мистецтві, згадує у цьому році його ім'я. Стіни рівненського храму Української Євангельсько-Реформованої церкви, та й навіть за його межами, згуртували значну кількість бажаючих більше дізнатись про неоднозначну та грандіозну свого часу постать Жана Кальвіна.

Безумовно, відлуння Реформації докотилося й знайшло місце серед християн України. Пройшовши тернистим шляхом «більшовицьких інквізицій», УЄРЦ була майже повністю знищена. За нею по праву закріпилася назва «церква розстріляних». Радянська система відкидала далеко на задвірки – у Соловки переконаних християн, а реформатів, котрі крім біблійних переконань трималися ще й активної громадської позиції, патріотичної думки, - просто знищувала. Та 17 років тому група віруючих на чолі з пастором Филимоном Семенюком та Павлом Коноплюком відновили у Рівному громаду УЄРЦ. Семенюк Филимон,

перебуваючи у досить похилому віці, у свої 97 років, по істині називаючись найстаршим пастором України, віднайшов фізичну змогу прийти 9 квітня і



зі сльозами радості побачити переповнений молодими людьми храм. Дійство відкрив народний ансамбль скрипалів «Арієтта». Згодом, після молитви пастора Филимона, слово мали інші пастори реформованих церков - Василь Пилипенко - пастор УЄРЦ м.Рівне та Віктор Зайчук - пастор євангельсько-реформованої церкви «Віфлеєм». У своїх вступних

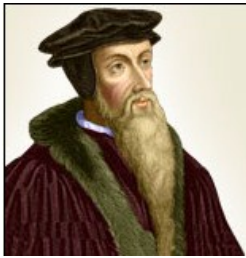
промовах вони розмірковували про цінності й здобутки Реформації для України. До організації даного вечора, що відбувався зусиллям двох вищезазначених громад, свій вагомий внесок доклали голландський місіонер Хенк Дрост та основний доповідач, доктор богослов'я Йос Коллейн. Останній лаконічно й доступно, використавши

наочність й усі історико-культурні знання, доповідав переважно молодій аудиторії про те, як донесла реформація свої погляди у європейські держави і що, власне, завдячуючи їй, ці держави набули великого духовного розвитку. Мова йшла також про передумови реформації, її цінності, про особисте й суспільне життя Ж.Кальвіна. Ми дізнавалися

про те, що кальвінізм як теологічна система поглядів, високо систематизував не тільки біблійні знання пересічного вірянина, а й дав поштовх до відкриття шкіл, коледжів та інших навчальних закладів. Й справді, не було й на сьогоднішній день не має більш монументального християнського витвору, як «Настанови у християнській вірі у 4 томах» великого

християнського мислителя Жана Кальвіна. У позаурочний час ставилися запитання Йосу Коллейну про те, який розвиток набуває реформована думка в Україні, яке місце реформатів серед різноманіття християнських конфесій, тощо.

Статтю підготував Віталій Однолько



Реформатський погляд

Актуальність реформатського богослов'я сьогодні



Майбутнє Реформації в Україні

Йос Колейн

31 жовтня ми святкуємо початок протестантської Реформації. Мартін Лютер видав у Вітенберзі 95 тез, і розпочався процес, який було вже не зупинити. Реформація дала відповіді на нагальні питання того часу:

- Як людина може спастись? Своїми добрими вчинками чи лише через працю Христа?
- Чи досить сказати, що ви розкаялись у своїх гріхах, чи все ваше життя має свідчити про те, що ваше життя змінилось?
- Чи отримуємо ми благодать через священників та таїнства, чи ж ми отримуємо її лише через живу віру в Ісуса Христа?
- Що значить бути християнином – що ви іноді ходите до церкви, чи ж значить, що ви є членами церкви та ваше повсякденне життя перетворюється дедалі більше й більше силою Святого Духа?

У цій статті розглядається питання: чи можуть ідеї Реформації плідно використовуватися в Україні сьогодні? Чи може Реформація дати належні відповіді на питання сьогодення?

Перше питання: Реформація та українське суспільство

Україна була і залишається «прикордонною смугою». Її народ належав і перебував під впливом Заходу та Сходу. Історія України відображає постійне протистояння цих двох ознак (ідентичності). Про це свідчать українська мова та література, це ж стосується української культури та політики. Сучасна політична криза відображає таке ж напруження.

Але що можна сказати про реформатське богослов'я? Україна відкрита до ідей Реформації, чи ми маємо погодитись із тим, що Реформація – західного походження і тому ніколи не «підійде» Україні? Чи маємо ми вірити, що існує неподоланна прірва між східною православною та західною протестантською релігіями?

Я не вважаю, що ідеї Реформації обмежені Заходом. Це зрозуміло навіть із того факту, що реформатські церкви є не лише на Заході, але також в Азії, Африці та Латинській Америці. Важливіше інше, Реформація проголошувала, що вона є поверненням до того, про що говорить та чому вчать Біблія і рання церква. Гаслом Реформації було: людина спасається лише через благодать, лише через Христа, лише вірою

в Ісуса Христа! Ми знаємо про це лише з Писання!

Реформати довели той факт, що це віровизнання не було новим, бо відображало вчення Писання та ранньої церкви. Це зробило ідеї Реформації цінними для всіх культур і часів. Реформація 16 століття змінила не лише серця та життя окремих людей. Вона привела до змін у суспільстві – християни брали активну участь у його житті та відстоювали честь Бога в суспільному житті. Їх особисте освячення позитивно вплинуло на мораль їх країн. Сьогодні це значить, що реформатські християни, які є вірними Богу, будуть позитивно впливати на оточуючих та всю країну! Богослов'я Реформації вказує людям на Христа та допомагає виконувати їм громадський обов'язок: жити в сучасній Україні відповідально перед Богом та людьми.

1. Слава Бога

Одним з основних положень Реформації є те, що наше життя – як особисте, так і суспільне – має бути богоцентричним. Ціль нашого життя – віддавати славу Богу та радіти спілкуванню з Ним вічно. Для багатьох сучасних людей це звучить, як голос з іншої планети. Більшість людей живуть перш за все для того, щоб реалізувати свої власні цілі: заробити на життя, зробити кар'єру, придбати квартиру, мати родину... Під час Реформації ситуація була майже такою ж, такий підхід до життя притаманний не лише Україні – це наша людська природа! Саме так людина завжди та всюди хотіла жити: на першому місці – мої власні інтереси!

Але хіба погано намагатися заробляти гроші чи купувати квартиру? Звичайно, ж ні! Але Реформація направляє наше життя та наші цілі в їх правильній перспективі: ми створені за образом Бога. Це значить, що наше життя – не випадковість, це – дар Божий. Через це Він хоче, щоб ми вшановували Його в нашому житті. Чому ми маємо вшановувати Бога? Тому що Він – тиран, який не хоче, щоб ми були щасливими і претендує абсолютно на все? Ні, навпаки! Тому що Бог – наш Творець, лише Він Один може розповісти нам про те, як наше життя може стати чудовим! Життя стає кращим, коли ми живемо відповідно до Божої суверенної волі та закону, коли ми живемо в спілкуванні з Богом, нашим небесним Батьком! Без Бога наше життя може бути лише егоїстичним: все рухається навколо задоволення моїх потреб, моїх почуттів, моїх ... Але у такий спосіб ми пропускаємо ціль нашого життя, та не тільки під час нашого короткого

життя на землі, але й у вічності! Така постійна жага до більшого та кращого не дає нам миру або щастя, та це зовсім не нагадує



Євангельська
Реформатська
Семінарія
України



підкування про свого ближнього: «виживання найбільш пристосованого». Реформатське богослов'я може бути сильним інструментом, щоб повернути нас до першоджерела нашого існування. Жан Кальвін, Джонатан Едвардс та багато інших реформатських богословів разом з отцем церкви Августином наголошували, що серце людини заспокоюється лише в Бозі. Це не є втечею зі світу, але єдиний шлях до плідного життя та праці. Лише коли ми знаходимо мир у праці Ісуса, наша власна праця буде приносити плід для Бога та ближнього!

2. Роль Біблії та передання

Реформація, перш за все, хотіла «повернутися до джерел» і заохотити людей читати та вивчати Біблію. Писання, насамперед, дано не «професіоналам», не тим, хто вивчає богослов'я. Писання – це живе Слово Бога для громади, Божого народу! Через просвітлення Святим Духом громада чує голос небесного Отця в Писанні та в проповідях, які пояснюють Писання.

Реформати спонукали проповідників особисто вивчати Слово Бога, але також ретельно готуватися до проповідей. Для того, щоб бути спроможним «пасти отару» Словом Божим, пастор повинен мати належну богословську підготовку. Одним із великих досягнень Реформації було те, що церква знову усвідомила важливість вивчення Писання на мові оригіналу. Лютер та Кальвін написали багато ґрунтовних коментарів за книгами Біблії.

Сьогодні ми раді, що в Києві працює Євангельська реформатська семінарія та біблійна програма «Джерела», які намагаються зробити реформатське богослов'я доступним для України та заохочують студентів користуватися спадщиною Реформації у своїх церквах!

Важливо зауважити, що у своєму пошуку «оригінальної» форми християнського вчення реформати ніколи не претендували на те, щоб бути першими християнами! Вони повністю визнавали та шанували мудрість попередніх поколінь, особливо отців церкви перших століть. Це очевидно в прийнятті реформатами ранніх віросповідань. Для того, щоб застосовувати біблійне вчення у своїй ситуації, реформатські богослови також писали нові віровизнання, такі як Бельгійське віровизнання, Гейдельберзький катехізис, а пізніше Канони Дортського Синоду та Вестмінстерські стандарти. Реформати та сучасні читачі Писання завжди стояли на плечах попередніх поколінь. Ми можемо нехтувати їх мудрістю, але ціна цьому занадто велика! Гасло «Лише Писання» не означає, що ми можемо читати Писання індивідуально. Біблія дана громаді та церкві всіх часів та народів. В розумінні та тлумаченні

Писання також існує «спільнота святих»! В цьому значенні реформатське богослов'я дає важливу поправку багатьом «вільним» євангельським церквам, яким часто не вдається зберігати здорове вчення. Сучасна церква та богослов'я мають розвивати та застосовувати спадщину минулого таким чином, щоб давати біблійні відповіді на нові питання в новий час.



3. Важливість Заповіту благодаті

Реформатське богослов'я – це богослов'я завіту, воно підкреслює те, що Божі діти живуть у спілкуванні зі своїм Богом. Ми не заслужили такого спілкування, він є Божим даром. Бог створив людину за Своїм образом та подобою і дав людині місце та завдання в цьому світі. Після гріхопадіння Бог продовжив виявляти

людині Свою любов та спілкуватися з нею. Але для того, щоб таке спілкування стало можливим, гріх людини має бути прощеним, її провини має бути знята, її серце має змінитися. Це було можливим лише через працю нашого Спасителя Ісуса Христа, Сина Божого, Який створив нас.

Однією з основних сильних сторін реформатського богослов'я є те, що воно показує послідовність у Божій праці від самого початку до самого кінця:



- Бог завжди виявляє ініціативу у стосунках з людиною. Адам та Єва ховалися після гріхопадіння, але Бог шукав їх: «Де ти, Адам?». Це відбувається й сьогодні: Бог обирає нас – а не навпаки.

- Бог дає Свої настанови (закон) про те, як Він хоче жити з нами. Але за своєю природою ми

завжди намагаємось служити Богу по-своєму; ми постійно знаходимо пояснення, чому в цій ситуації ми можемо не коритися Божій волі... Але через проповідь Євангелія Бог постійно докоряє нас Своєю божественною волею. У Старому Заповіті Бог іноді карає Свій народ – не знищує його, але повертає його до слідування Його Заповіту. Таким же чином Він поводить з нами!

- Бог хоче, щоб ми жили як члени Його Заповіту. Це стає очевидним у громаді. Члени церкви належать один одному та несуть відповідальність один за одного. Вони мають допомагати та підтримувати один одного залишатися близько до Господа. Іноді вони навіть мають дисциплінувати непокірного для того, щоб спасти його душу.

- Бог у Своїй благодаті кличе не лише окремих людей, але й цілі родини жити в Його Заповіті! Як приклад – життя Ноя, Авраама та Давида. Також ми бачимо це в Новому Заповіті, де хрестились не лише

окремі люди, але й родини, наприклад, родина Корнилія (Дії 10), Лідія та охоронець у Филипах (Дії, 16).

- Життя в заповіді, що є даром Божим і виявляється в громаді та родині, є великим благословенням та силою в історії Реформації. Одна з чудових традицій у реформатській церкві – це щоденна молитва та читання Писання в родині. Таким чином діти хрестяться не лише через культурну традицію. Після хрещення ми несемо відповідальність виховувати їх у заповіді благодаті. З Божою допомогою та дією Святого Духа ці діти, коли виростуть, будуть сповідувати свою особисту віру в Ісуса Христа.

Розповсюджуючи світло

Реформатські християни завжди відчують відповідальність за цей світ. Вони знали, що у нас є завдання в цьому світі – розвивати та дбати про світ, щоб прославити Бога. Реформатські християни по всьому світу намагаються впливати Євангелієм на суспільство через участь в культурних, суспільних та політичних заходах.

Відомий реформатський богослов Абрахам Кайпер стверджував: „Кожен дюйм у цьому світі належить Христу, Який говорить: це Моє!” Господь цього світу – Христос, а не сатана. Реформатське богослов'я відмовляється від будь-якого дуалізму або фаталізму. Христос – Господь, і ми беремо участь у Його перемозі!

Виходячи з тих самих причин, реформатська церква завжди відчувала обов'язок піклуватися про бідних та хворих, співчувати тим, хто потрапив до рук сатани через згубні звички або інші гріхи. Ми переконані, що існує справжній вихід з наших проблем у житті з Ісусом Христом, відповідно до доброго закону Бога, нашого Творця.

Сьогодні Україна бореться з новою «свободою», отриманою після розвалу комунізму: корупція на всіх рівнях суспільства, зловживання алкоголем та наркотиками, спокуса «вільного сексу», постійне зло абортів. Реформатські християни мають відкривати очі на потреби суспільства та постійно намагатися розповсюджувати Євангеліє, словами та діями показувати любов нашого Спасителя. Якщо Христос – Цар цього світу, ми маємо розповсюджувати світло Царства по всій Україні та в цілому світі – через благовістя та через наше життя! (Мт. 5:16)

Церкви з Реформованим віровченням можна знайти:

Українська Євангельсько-Реформована Церква	Євангельська Пресвітеріанська Церква України
м.Київ, м.Рівне, м.Свалява, с.Степань, с.Таврійське, с.Рідна Україна, с.Руда	м.Одеса, м.Київ, м.Херсон, м.Черкаси, м.Миколаїв, м.Ізмаїл м.Белгород-Дністровський, м.Харків, м.Львів
Закарпатська Євангельська Реформатська Церква	Християнська Реформатська Церква
с.Вишково, інші громади проводять богослужіння на угорській мові.	м.Мукачево
Закарпатська Реформатська Церква	Закарпатська Реформатська Церква
Більше 120 громад. (богослужіння на угорській мові)	м.Ужгород, м.Перечин, с.Білки (богослужіння на українській мові)
Інші місійні осередки	
м.Івано-Франківськ, м.Житомир, м.Хмельницький, с.Підгайчики, та інші	

Технічний редактор: Мурза Еріка
Члени редколегії: Мурза В.В.,
Пилипенко В.В., Молнар Шандор
НАША АДРЕСА:
вул.Визволення 164/1, м.Свалява
Закарпатська область, Україна, 89300
Телефон редакції: 8(03133)73061
e-mail: uerc@ukr.net

Тираж видання: 1000 примірників.
Періодичність – раз у два місяці
Газета розповсюджується за пожертви

Дорогі брати і сестри!

**Запрошуємо вас відвідати сайт
"Реформатське богослов'я для України":
<http://reformed.org.ua>**

Цей сайт присвячений реформатському руху в слов'янському світі в цілому і Україні зокрема. Ви знайдете тут багато різних статей, пов'язаних із минулим та сьогоденням реформатського богослов'я, духовності та церковного життя. Сподіваємось, ці матеріали сприятимуть розвитку діалічного та реформатського богослов'я у слов'янських країнах. Для досягнення цієї мети ми пропонуємо власні переклади статей реформатських богословів з Нідерландів, США та інших країн. Крім цього, ми публікуємо "класичні" праці різних християнських теологів минулого і сучасності. Ми не завжди погоджуємось із усім, що вони пишуть, проте ми вважаємо, що реформатське богослов'я глибоко вкорінене у вченні отців церкви, і прагнемо перейняти найкраще із інших християнських традицій – в межах, у яких вони відповідають Слову Божому як джерелу мудрості.

Запрошуємо також взяти участь у форумі, на якому обговорюються питання, пов'язані із реформатським рухом в його найширшому розумінні.

**Музей Жана
Кальвіна в
місті Нуайон**

